

בס"ד, ערב ש"ק "שב למקומו", פרשת וירא תשפ"ז

"נסיעות בחינם"

הפעיל: "נראה לי שאתה בכלל לא חשבת להצביע אלינו, הלא יודע את ההלכה האומרת: 'כיצד הוא אונאת דברים, לא יאמר בכמה אתה רוצה ליתן חפץ זה, והוא אינו רוצה לקנותו (חוי"מ רכ"ח ד')'. אף אתה גורם לנו אשליה שאתה תומך בנו ומתברר שלא כך הדבר, תוסיף לעבירות שלך גם "אונאה"....

פלוני: "איש הלכה אתה? מצויין! אמור את האמת כמה פעמים נכנסת לחנות לראות את המוצר רק כדי לדעת איזו מידה להזמין באינטרנט..."

הפעיל: חטאתי. אבל אתה נהנת מהנסיעה - עליך לשלם, וצא מהרכב!

פלוני: "סתם צחקתי... בטח שהצבעתי עבור המפלגה שלך!"

הפעיל: פעם שלישית שאתה משנה את גירסתך - למה שאאמין לך?!

פלוני: "כל עוד לא נחקרה עדותי בבית דין אני יכול לחזור בי (חוי"מ כ"ט א). אבל הגד לי בחור חביב, ואתם מה? עוד קודם לבחירות אתם כבר משנים את ההבטחה שלכם, אתם מפלגת "סע" (נסיעות חינם לכל), ומיד משנים את דעתכם ודורשים תשלום עבור הנסיעה? ועוד שיש למפלגה שלך הנאה ממני - שכאשר הרכבים שלכם מלאים זה עושה רושם על אחרים שאתם מפלגה רצינית² - שלמו לי עבור כך!"

הפעיל התפלא: "מפלגת סע?! האמת, אין לי מושג, אני עובד קבלן, שכיר יום, ואין לי חשיבות עבור איזו מפלגה אני עובד... אני מקוה שלפחות ישלמו לי..."

מפלגת 'סע' - ("נסיעות חינם לכל"), אירגנה הסעות ביום הבחירות (כפי שמחייב השם). פלוני עלה לרכב ההסעה בו היו עלונים תעמולה של המפלגה המסבירים מדוע להצביע למפלגת 'סע'.

בכניסתו לרכב בדרך חזרה, הוא הודה למסיע באומרו שהיה זקוק לקנות דבר מה בחנות סמוכה לקלפי, וההסעה ממשיכה עליו.

הפעיל: "והצבעת?"

פלוני: "מה פתאום, בכלל אין לי זכות הצבעה".

הפעיל עצר את הרכב, ואמר נחרצות:

- מדובר בגניבת דעת. ברור שמפלגה מסיעה רק מי שיש לו זכות בחירה ולך אין כלל זכות בחירה ויתכן שאתה גם "שואל שלא מדעת" / גולן בעצם בשימוש בהסעה¹.
- עליך לשלם על הנסיעה הלוך!
- עליך לרדת מיד מהרכב!

פלוני: "סתם צחקתי... ברור שיש לי זכות בחירה! בחרתי במפלגת..."

הפעיל כמעט ואיבד את עשתנותיו: "גם זו גניבת דעת הלא אנו מפעילים את מערך ההסעות עבור בוחרינו בלבד, דרישתי לתשלום דמי הנסיעה הלוך עומדת בתוקפה וכן ולרדת מיד מהרכב!"

פלוני לא הבין מה הטענה, אדם נכנס לחנות בוחר האם לקנות או לא, לוקח חפץ לנסיון ובוחר האם הוא טוב לו או לא ואף אני נכנסתי לרכב ראיתי עלוני תעמולה ולא שוכנעתי.

¹ מסחר ועסקים בהלכה ח"ב עמ' 47.

² ע"י הריב"א ב"ב פה: "כגון שהיה בעלה מוכר קלתות. פי' וניחא ליה שיעמיד שם כל אדם קלתו כדי ליישב חנותו".